

Тульчинська С.О.

к.е.н., доцент НТУУ «КПІ»

Хваль Ю.О.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Інтенсифікація інноваційної діяльності підприємства є важливим фактором економічного росту країни. Проте сьогодні в нашій державі практично не створені умови для її реалізації через наявність низки невирішених проблем. В даній статті запропоновані основні напрямки активізації інноваційної діяльності підприємств в Україні на даному етапі розвитку.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інновації, інноваційна активність, джерела фінансування, податкова політика.

Вступ. Сьогодні Україна характеризується орієнтацією на сировинні галузі промисловості та низьким рівнем впровадження нововведень у виробництві. Відомо, що існує пряма залежність між рівнем розвитку інноваційної сфери та рівнем розвитку країни загалом. Саме тому набуває актуальності проблема стимулювання інноваційної складової шляхом проведення необхідних заходів, які призведуть до підвищення конкурентоспроможності української економіки в майбутньому.

За Законом України «Про інноваційну діяльність» інновації визначають як новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери; а інноваційну діяльність як діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг [3].

Дослідження інноваційної діяльності підприємств висвітлені в працях таких вчених [2; 6; 7; 8]. Проте, незважаючи на значні досягнення науковців у вирішенні даного питання, дана проблема і досі залишається актуальною.

Постановка задачі. Метою даної статті є характеристика стану інноваційної діяльності підприємств України, визначення основних проблем в даній сфері та формування основних напрямків активізації її розвитку. Для цього необхідно здійснити ряд таких завдань:

- дослідити існуючий рівень розвитку інноваційної сфери України;
- встановити головні проблеми, що затримують її розвиток;
- визначити заходи для активізації інноваційної діяльності України.

Теоретичною і методологічною основою статті є фундаментальні положення економічної теорії, наукові роботи українських і зарубіжних

учених з проблем інноваційної діяльності підприємств, а також нормативні й законодавчі акти України. Для досягнення поставленої мети в роботі було використано загально - наукові та спеціальні економічні методи, серед яких метод аналізу та синтезу, об'єктивності, системності, логіко-теоретичного узагальнення та порівняльно-економічного аналізу.

Результати дослідження. В останні роки в країні відбувається поступове сповільнення розвитку інноваційної діяльності підприємств України [1]. За даними Державного комітету статистики України у 2007 році питома вага підприємств, що впроваджують інвестиції становила 11,5%, у 2008 році – 10,8%, у 2009 – 10,7% [4,5]. Для порівняння варто відзначити, що в таких країнах, як США, Німеччина, Японія та ін., даний показник складає 70-80% [8]. Проте в деяких регіонах країни відбулося певне зростання інноваційної активності за 2008-2009 роки, наприклад у Києві в 1,3 рази, в АРК та Харківській області – в 1,2 рази, а також в Донецькій, Дніпропетровській, Івано-Франківській областях [5]. Зростання даного показника для Харківської області пояснюється за рахунок придбання нових технологій для підприємств харчової промисловості, а для Києва – концентрації капіталу для інноваційних цілей. Проте, на жаль, все одно вплив інноваційної складової на розвиток промисловості залишається незначним. На підставі опитування спеціалістів в даних галузях підраховано, що частка продукції, яка вироблена з використанням нових технологій, у машинобудуванні у 2009 становила близько 27 % , у металургії – 22%, хімічній промисловості - 20% [5]. Загалом за даними Держкомстату питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової у 2007 році становила 6,7%, а в 2008 році скоротилася до 5,9%, а в 2009 – до 4,8% [4].

Спираючись на світовий досвід, варто відзначити, що головну роль у створенні сприятливих умов для інноваційного розвитку має брати на себе держава. Так, в Україні за Законом України «Про інноваційну діяльність» створені наступні пільги щодо оподаткування підприємств, які займаються впровадженням нововведень:

– 50 відсотків податку на додану вартість по операціях з продажу товарів (виконання робіт, надання послуг), пов'язаних із виконанням інноваційних проектів, і 50 відсотків податку на прибуток, одержаних від виконання цих проектів, залишаються у розпорядженні платника податків, зараховуються на його спеціальний рахунок і використовуються ним виключно на фінансування інноваційної, науково-технічної діяльності і розширення власних науково-технологічних і дослідно-експериментальних баз (ст. 21)

– земельний податок «за ставкою у розмірі 50 відсотків діючої ставки оподаткування» (ст. 21)

– звільнення від сплати мита на ввезення сировини, устаткування та інших предметів, які використовуються для виготовлення інноваційної продукції [3].

Проте, незважаючи на здійснені заходи держави в даній сфері, головними проблемами, які стримують розвиток інноваційної діяльності підприємств в Україні, є наступні:

- нестабільність економічної та законодавчої системи країни;
- недостатній розвиток систем концентрації наявних ресурсів на пріоритетних напрямках розвитку економіки країни, що пов'язано з нерівномірним розвитком регіонів;
- слабка мотивація приватних компаній до здійснення наукових розробок та досліджень;
- низький розвиток зовнішньоекономічних відносин;
- відсутність чіткої програми розвитку інноваційної діяльності підприємств, яка б враховувала дію ринкових та регіональних чинників.

Іншою проблемою залишається нестача грошових коштів у населення на придбання вітчизняної інноваційної продукції. Тому перевага надається товарам низької якості, які не потребують розвитку нових технологій у виробництві. Це, в свою чергу, викликає зниження попиту на вітчизняну високотехнологічну продукцію як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку. Також стримує інноваційний розвиток підприємств відсутність ефективної системи підвищення кваліфікаційного рівня працівників та оновлення виробничого апарату.

Потребує вирішення і проблема залучення додаткових джерел фінансування для впровадження та поліпшення інноваційного процесу. Так, надання банками короткострокових кредитів не сприяє повному задоволенню потреб учасників інноваційної діяльності. Тому необхідно залучення таких інститутів, як пенсійні фонди, страхові, інвестиційні та венчурні компанії, до здійснення довгострокового інвестування на розвиток інноваційних проектів.

Потрібний також і розвиток необхідних інформаційних структур (маркетингових компаній, інформаційно-інноваційних служб), що створять потік потрібної інформації для суб'єктів інноваційного процесу.

Саме тому основними заходами активізації інноваційної діяльності підприємств в Україні є наступні:

- вдосконалення системи пільгових режимів оподаткування для підприємств, які займаються нововведеннями;
- надання банками довгострокових кредитів для суб'єктів інноваційної діяльності;
- зміни в законодавстві країни щодо додаткових стимулів та пільг у даній сфері;
- формування єдиної програми розвитку інноваційної діяльності підприємств України;
- запровадження практики більш ширшого фінансування інновацій в країні;
- мотивація працівників до здійснення наукових розробок та досліджень;
- використання світового досвіду та налагодження співпраці з іноземними підприємствами.

Висновки. Отже, існуючий рівень розвитку інноваційної діяльності підприємств в країні є недостатнім для збалансованого росту країни. Головними проблемами залишаються недостатнє залучення грошових ресурсів, слабка мотивація працівників до здійснення наукових розробок та інші. Тому необхідно провести вдосконалення податкової системи країни через створення додаткових пільг в даній сфері, стимулювати залучення додаткових джерел фінансування від таких організацій, як пенсійні фонди, страхові, інвестиційні та інші компанії, і через надання довгострокових кредитів від банків. Потрібно також реалізовувати програми з обміну досвідом та сприяти співпраці з іноземними підприємствами. Отже, реалізація цих заходів створить умови для підвищення рівня інноваційної активності підприємств в країні, притоку зовнішніх інвестицій для здійснення нововведень та розвитку країни в цілому.

Перелік посилань

1. Амоша О.І. Інноваційний шлях розвитку України: проблеми та рішення // Економіст. – 2005. – №6 – С.28.
2. Геєць В. М. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку. – К.: Ін-т екон. прогноз.; Фенікс, 2003. – 1008 с.
3. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 року N 40-IV// ВВР від 03.06.2010.
4. Наука та інновації / Держкомстат. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. – К.: Держкомстат, 2009. – С.15
6. Никифоров А. Є. Науково-технічний прогрес та економічне зростання // Державне регулювання економіки / С. М. Чистов, А. Є. Никифоров, Т. Ф. Куценко та ін. – Вид. 2-ге, доопрац. і допов. – К.: КНЕУ, 2004. – С. 103–205.
7. Проблеми управління інноваційним розвитком підприємств у транзитивній економіці: Монографія / За заг. ред. д-ра економ. наук, проф. С. М. Ілляшенка. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. – 582 с.
8. Солоха Д.В. Інноваційний розвиток як запорука забезпечення економічного зростання // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 6 (72). – С.26.

Тульчинська С.А.

к.э.н., доцент НТУУ «КПІ»

Хваль Ю.А.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ В УКРАИНЕ

Интенсификация инновационной деятельности предприятия является важным фактором экономического роста страны. Однако сегодня в нашем государстве практически не созданы условия для ее реализации через наличие ряда нерешенных проблем. В данной статье предложены основные направления активизации инновационной деятельности предприятий в Украине на данном этапе развития.

Ключевые слова: инновационная деятельность, инновации, инновационная активность, источники финансирования, налоговая политика.

Tulchynska S.O.

candidate of economic sciences, assistant professor NTUU «KPI»

Khval Y.O.

student FMM NTUU «KPI»

THE PROBLEMS OF INNOVATION ACTIVITIES OF THE ENTERPRISES IN UKRAINE

The intensification of innovation activities of the enterprise is an important factor of economic growth of the country. But today there are almost no conditions for its implementation in our state because of some unresolved issues. This article presents the main areas of promotion of innovative activity of the enterprises in Ukraine at this stage of development.

Key words: innovation activity, innovation, innovative, funding sources, tax policy.

Шульгіна Л.М.

д.е.н., професор кафедри менеджменту НТУУ «КПІ»

Поплавська А.В.

магістр, ФММ НТУУ «КПІ»

РОЗРОБЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ РЕАЛІЗАЦІЄЮ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто проблеми управління реалізацією стратегії інноваційного розвитку підприємства: роль, особливості управління, умови ефективності та причини невдалої реалізації. Розглянуто механізм управління реалізацією інноваційної стратегії на основі системи збалансованих показників та Z-моделі.

Ключові слова: інноваційний розвиток, стратегія, інноваційна стратегія, реалізація стратегії, збалансована система показників.

Вступ. Очевидним є те, що ефективно конкурувати як на внутрішніх, так і на зарубіжних ринках зможуть лише ті вітчизняні підприємства, які дотримуватимуться інноваційного типу розвитку. Проте за статистикою, кількість інноваційно активних підприємств в Україні, особливо в умовах теперішнього кризового стану, у порівнянні з розвинутими країнами світу, є мізерною. Однією з вагомих причин цього є відсутність у вітчизняних підприємств оптимальних інноваційних стратегій, а за їх наявності – неефективність управління реалізацією цих стратегій. Тому в сучасних